

Overgaves en Paalhechting van Jehsoe

Uit het eu-angelion van Matthaios, hoofdstukken 26, 27, en 28

Overgave door “Joeda de Overgever”

Matthaios, hoofdstuk 26

⁴⁷ En terwijl hij – Jehsoe – nog vertelde...

LET NU OP!

Joeda, één van de twaalf, kwam toen,
en met hem veel gepeupel
met messen en houten (*dingen*),
vanaf de opperpriesters
en ouderen van het volk.

⁴⁸ Maar die hem overgeeft,
gaf toen een teken aan hen, zeggend:

Die ik lief zal hebben, hij is het.
Heers dan *over* hem!

⁴⁹ En direct naar Jehsoe toegaand,
zei hij toen:

Verheug je, *gegroet*, Rabbi!

En kuste hem toen hartelijk.

⁵⁰ Maar Jehsoe zei toen aan hem:

Kammeraat,
ben jij bij die?

Op dat moment wierpen
die er toen naar toe kwamen
toen de handen op Jehsoe,
en heersten toen *over* hem.

⁵¹ EN LET NU OP!

Eén van *dezen* met Jehsoe,
de hand dan uitstekkend,
trok toen zijn mes weg,
en dan de slaaf van de opperpriester slaand,
nam hij toen de oor(lel) van hem weg.

⁵² Op dat moment zegt Jehsoe aan hem:

Draai nu het mes van jou er van weg
naar haar plaats!
Want alle *mensen* die nu een mes nemen,
zullen in een mes vergaan.

⁵³ Of meen jij dat ik zo even zelf niet bij machte ben
om mijn vader erbij *te* roepen (voor hulp),
en hij zal er meer dan
twaalf legioenen van boodschappers twaalf maal vijf- á zes duizend
met mij doet staan?

λαλοῦντος < λαλέω lallen / “lullen” / (informeel) spreken

ἰδοῦ waarnemen (imperatief, tweede persoons = gericht op ons als lezer/luisteraar)

Judas Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα
ὄχλος πολὺς
μαχαιρῶν < μάχαιρα ξύλων < ξύλον
ἀρχιερέων < ἀρχιερέυς letterlijk: aartspriester
πρεσβυτέρων < πρεσβύτερος (vergroting van πρέσβυς) λαοῦ < λαός

Verrader παραδιδούς < παραδίδωμι
ἔδωκεν < δίδωμι σήμεϊον

φιλήσω < φιλέω
κρατήσατε < κρατέω

προσελθὼν < προσέρχομαι ook: er naar toe komen

χαῖρε < χαίρω (in deze vorm is het ook een wens of groet) ῥάββι

κατεφίλησεν < καταφιλέω letterlijk: neer-liefhebben / zie eerdere φιλέω (liefhebben)

ἐταῖρε < ἐταῖρος Latijn: satelles (trawant) / intieme vertrouweling / ook: minnaar
πάρει < πάρειμι

ἐπέβαλον < ἐπιβάλλω

Jezus Ἰησοῦν < Ἰησοῦς χεῖρας < χεῖρ

χεῖρα < χεῖρ
ἀπέσπασε < ἀποσπάω
πατάξας < πατάσσω
ἀφείλεν < ἀφαιρέω
ἐκτείνας < ἐκτείνω
δοῦλον < δοῦλος
ὥτιον < ὥτιον

(tegenwoordige tijd)

ἀπόστρεψόν < ἀποστρέφω
τόπον < τόπος

ἀπολοῦνται < ἀπόλλυμι (mediaal) / actief: vernietigen

δοκεῖς < δοκέω ἄρτι δύναμι < δύναμαι kunnen
πατέρα < πατήρ παρακαλέσαι < παρακαλέω
πλείους < πλείων
δώδεκα λεγεῶνας < λεγεών ἀγγέλων < ἄγγελος
παραστήσει < παρίστημι

⁵⁴ Dus op welke manier zouden de teksten dan volgemaakt vervuld worden, dan dat het nu op die manier moet geworden?

γραφαί < γραφή πληρωθῶσιν < πληρόω
γενέσθαι < γίγνομαι / γίνομαι

⁵⁵ In het uur daar zei Jehsoe toen aan het gepeupel:

(meervoud)

Gingen jullie er toen uit zoals bij een plunderaar met messen en houten (*dingen*) om mij dan samen te vatten? Ik zat iedere dag opnieuw bij jullie lerend in het heiligdom, en jullie beheersten mij toen niet.

ληστὴν < ληστής

ἐκαθεζόμεν < καθέζομαι
καθ' ἡμέραν dagelijks / bij de dag = iedere dag opnieuw
διδάσκων < διδάσκω ἱερῶ < ἱερόν vergelijk vers 61 ναός (tempel)

⁵⁶ Maar dit geheel heeft geworden, met het doel dat de teksten van de profeten dan volgemaakt vervuld zouden worden.

τοῦτο [...] ὅλον < ὅλος
προφητῶν < προφήτης

Op dat moment alle leerlingen die hem toen wegzonden vluchten toen.

μαθηταὶ < μαθητής ἀφέντες < ἀφήμι
ἔφυγον < φεύγω

Verhoor door Kaiaphas de opperpriester

vervolg Matthaios, hoofdstuk 26

⁵⁷ Maar die Jehsoe toen beheersten voerden hem toen weg naar Kaiaphas de opperpriester, waar de schrijvers en de ouderen toen werden samengebracht.

ἀπήγαγον < ἀπάγω Καϊάφαν < Καϊάφας

συνήχθησαν < συνάγω

⁵⁸ Maar Petros volgde met hem van ver, tot de binnenplaats van de opperpriester, en dan binnenkomend, zat hij binnen met de dienstknechten, om dan het einde waar te nemen.

Petrus Πέτρος ἠκολούθει < ἀκολουθέω μακρόθεν
αὐλῆς < αὐλή
εἰσελθὼν < εἰσέρχομαι ἔσω
ἐκάθητο < κάθημαι ὑπηρετῶν < ὑπηρέτης
ἰδεῖν < εἶδον ook: zien / horen / ruiken / voelen τέλος eindpunt

⁵⁹ Maar de opperpriesters en de ouderen en de hele vergadering zochten een valse getuigenis tegen Jehsoe, zodat zij hem dan ter dood zouden brengen.

συνέδριον traditioneel: Sanhedrin ἐζήτησαν < ζητέω
ψευδομαρτυρίαν < ψευδομαρτυρία

θανατώσωσι < θανατώω

⁶⁰ En zij vonden die toen niet. En terwijl vele valse getuigen er toen naar toe gingen, vonden zij die toen niet.

εὔρον < εὕρισκω
ψευδομαρτύρων < ψευδομάρτυς
< προσέρχομαι ook: er naar toe komen

Maar later toen kwamen er twee valse getuigen naar toe, ⁶¹ die toen zeiden:

ὕστερον < ὕστερος < προσέρχομαι ook: er naar toe gaan

Deze sprak:

ἔφη < φημί als bij: βλασφημία blas-femie (groeiend-praatje) /
of als bij: προφητεία pro-fetie (voor-spraak)

Ik kan nu de tempel van God vernietigen, om hem dan ook gedurende drie dagen te bouwen.

ναὸν < ναός θεοῦ < θεός καταλῦσαι < καταλύω
τριῶν < τρεῖς ἡμερῶν < ἡμέρα (gen. naamval = afgebakende tijdsperiode)
οἰκοδομήσαι < οἰκοδομέω

⁶² En de opperpriester dan zelf opstaand,
zei toen aan hem:

Antwoord jij niet één?
Wat getuigen deze *mensen* van jou tegen *jou*?

ἀποκρίνη < ἀποκρίνω οὐδέν < οὐδεῖς
καταμαρτυροῦσιν < καταμαρτυρέω letterlijk: neer-getuigen

⁶³ Maar Jehsoe zweeg.
En de opperpriester dan antwoordend,
zei toen aan hem:

ἔσιώπα < σιωπάω

Laat ik jou (*be*)zweren
bij de God die leeft,
met het doel dat jij *het* nu aan ons *zou* zeggen
indien jij (de) Christos bent, de zoon van God.

ἐξορκίζω (beëdigen = eed laten zweren) / = ἐξορκόω (zweren)
ζῶντος < ζάω

ὁ Χριστός υἱός

⁶⁴ Jehsoe zegt aan hem:

(tegenwoordige tijd)

Jij zei *het* toen.
Uitgezonderd zeg ik aan jullie:
Vanaf zo even
zullen jullie zelf de “zoon van de mens” waarnemen,
gezet en zijnd aan de rechterzijde van de macht
en komend op de wolken
van de Oeranos.

πλήν

τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου < ἄνθρωπος
ἐκ δεξιῶν δυνάμεως < δύναμις
ἐρχόμενον < ἔρχομαι of: gaan νεφελῶν < νεφέλη
οὐρανοῦ < οὐρανός traditioneel: hemel(gewelf)

Wat is een “mens”, in het Grieks “anthropos” (ἄνθρωπος)?

Het Griekse “anthropos” is een samenvoeging van:

- an / ana (ἄν / ἀνά) dat betekent: op / boven;
- throo[somos] (θρο[σμός]) dat betekent: hoog < verhoging;
- pos / pous (πός / πούς) dat betekent: voet.

Letterlijk kan “anthropos” vertaald worden met: Hoog-op(-de-)voet,
iets of iemand die recht op boven de voeten is.

Eerst waren dat alleen de goden
later ook de uit hen voortgekomen mens.

– “laten wij mensen maken naar ons evenbeeld” Genesis 1:26 –

⁶⁵ Op dat moment scheurde de opperpriester toen
zijn kledingstukken, zeggend dat:

διέρρηξε < διαρρήγνυμι letterlijk: door-breken
ἱμάτια < ἱμάτιον

Hij blafemeerde toen.
Wat *voor* getuigen hebben wij nog nodig?
Let nu op!

ἐβλασφήμησε < βλασφημέω
μαρτύρων < μάρτυς χρείαν < χρεία

Nu dan hoorden jullie zijn blafemie.

ἤκούσατε < ἀκούω βλασφημίαν < βλασφημία

Wat is blafemeren (βλασφημέω) of het uitspreken van blafemie (βλασφημία)?

Het woord “blafemie” komt van het Griekse: blafemia.

Het is een samenvoeging van de twee woorden:

- blastè (βλάστη) dat betekent: groei
of het werkwoord: blastanoō / blastaoō (βλαστάνω / βλαστάω) dat betekent: groeien
 - femi (φημί) dat betekent: spraak / praatje / nieuws
- Letterlijk kan “blafemie” vertaald worden als: groeiend praatje.

⁶⁶ Wat aan jullie meent die?
Maar die toen antwoorden zeiden toen:

δοκεῖ < δοκέω

Hij is een “onderworpene van *de* dood”.

ἐνοχος blootgesteld θανάτου < θάνατος

⁶⁷ Op dat moment spuwden zij toen in zijn gezicht en gaven hem toen oorvijgen.
Maar zij gaven toen een pak ransel,
⁶⁸ zeggend:

Profeteer nu aan ons, Christos!
Wie is het die nu jou slaat *of nu met jou speelt?*

Ontkenning door Petros

vervolg Matthaios, hoofdstuk 26

⁶⁹ Maar Petros zat *zelf* buiten in de binnenplaats.
En één jong meisje ging naar hem toe, zeggend:

Ook jij was met Jehsoe van Galilaia.

⁷⁰ Maar die was toen “bokkig” loochenen
vóór allen, zeggend:

Ik heb niet waargenomen die jij zegt
– *dus: ik ken niet die gene waarover jij spreekt.*

⁷¹ Maar *terwijl* die nu zelf uitging
naar het poortgebouw,
nam een andere *vrouw* hem toen waar,
en die zegt aan dezen daar:

Ook die was met Jehsoe de Nazoreeër

⁷² En opnieuw was hij toen “bokkig” loochenen
met een eed, dat:

Ik heb niet waargenomen – *ik ken niet* –
die mens die jullie noemen.

⁷³ Maar die er toen naar toe kwamen
en doen staan hebbend
met een kleine
zeiden toen aan Petros:

Jij bent echt uit hen,
want ook jouw spraak maakt jou bekend.

⁷⁴ Op dat moment begon die toen
ernstig *te* vervloeken
en *te* zweren, dat:

Ik heb niet waargenomen – *ik ken niet* –
de mens.

En toen direct riep een haan.

⁷⁵ En Petros werd toen herinnerd
van de uitspraak van die Jehsoe aangekondigd had
aan hem, dat:

Voor een haan roept,
driemaal zal jij mij ontkennen.

En dan uitgaand *naar* buiten,
hulde *hij* toen snijgend.

ἐνέπτυσαν < ἐμπτύω
ἐκολάφισαν < κολαφίζω
ἐρράπισαν < ραπίζω met een dunne stok of riet slaan

προφήτευσον < προφητεύω
παίσας < παίω (slaan) / παίζω (spelen) / zie Luk. 22:63 ἐμπαίζω (bespotten)

ἔξω
παιδίσκη

Γαλιλαίου < Γαλιλαία

ἠρνήσατο < ἀρνέομαι
ἔμπροσθεν

ἐξελθόντα < ἐξέρχομαι
πυλῶνα < πυλών
ἄλλη < ἄλλος (vrouwelijk)
τοῖς ἐκεῖ

Ναζωραίου < Ναζωραῖος (vergelijk met: ναζαρηνός = Nazarener)

ὄρκου < ὄρκος

ἐστῶτες < ἵστημι
μικρὸν < μικρός

ἀληθῶς < ἀληθής
λαλιά

δηλόν < δηλός duidelijk / openbaar

ἤρξατο < ἄρχω
καταναθεματίζεῖν < καταναθεματίζω zie Mar. 14:71 ἀναθεματίζω (vervloeken)
ὀμνύειν < ὀμνυμι

ἐφώνησε < φωνέω

ἀλέκτωρ

ἐμνήσθη < μιμνήσκω
ῥήματος < ῥήμα

εἰρηκότος < ἐρῶ

τρίς

ἀπαρνήση < ἀπαρνέομαι letterlijk: weg-bokkig-zijn

ἐκλαυσε < κλαίω

πικρῶς < πικρός scherp

Jehsoe naar Pilatos

Matthaios, hoofdstuk 27

¹ Maar *terwijl* het dan vroeg *in de morgen* gewerd,
ondernamen toen alle opperpriesters
en ouderen van het volk
een raad tegen Jehsoe,
om hem ter dood *te* brengen.

² En *zij* hem dan bindend,
voerden *zij hem* weg
en gaven hem toen over
aan Pontios Pilatos
de leider.

πρωίας < πρώϊος (zoals Joh. 21: 4, vergelijk met Mar. 15:1)

συμβούλιον
θανατῶσαι < θανατόω

δήσαντες < δέω

Pontius Pilatus Ποντίω < Πόντιος Πιλάτω < Πιλάτος
< παραδίδωμι ἡγεμόνι < ἡγεμών

Akker van de Pottenbakker

vervolg Matthaios, hoofdstuk 27

³ Op dat moment nam “Joeda die overgeeft”
hem toen waar,
dat hij toen *vijandelijk* werd veroordeeld,
dan berouw hebbend,
keerde hij toen
de dertig zilverstukken
aan de opperpriesters en aan de ouderen,
⁴ zeggend:

Ik zondigde toen,
toen overgevend
onbelast bloed.

Maar dezen zeiden toen:

Wat bij ons? Jij zal zelf waarnemen.

⁵ En toen de zilverstukken werpend in de tempel,
trok hij *zich* toen terug.
En weggaand
kneep hij zichzelf de keel dicht.

⁶ Maar de opperpriesters dan de zilverstukken nemend,
zeiden toen:

Het is niet geoorloofd
om ze dan *te* werpen
in de offergave,
nadat het een “prijs van bloed” is.

⁷ Maar de raad *ze* dan nemend
kochten toen uit hen
de akker van de pottenbakker,
tot een graf voor de vreemden.

⁸ Daarom werd die akker daar toen genoemd:

“akker van bloed”

...tot vandaag.

< παραδίδωμι

κατεκρίθη < κατακρίνω
μεταμεληθείς < μεταμέλομαι
ἀπέστρεψε < ἀποστρέφω weg-draaien
τριάκοντα ἀργύρια < ἀργύριον ook: geld

ἡμαρτον < ἁμαρτάνω
< παραδίδωμι
ἀθῶον < ἀθῶος αἷμα

ρίψας < ρίπτω
ἀνεχώρησε < ἀναχωρέω
ἀπελθὼν < ἀπέρχομαι
ἀπήγγατο < ἀπάγχω worgen (pass.)

οὐκ ἔξεστι ook: het is niet mogelijk
βαλεῖν < βάλλω
κορβανᾶν < κορβᾶν qorban = aan God gewijde gave
ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ook: eer

ἠγόρασαν < ἀγοράζω
ἀγρὸν < ἀγρός κεραμέως < κεραμεύς
ταφὴν < ταφή ξένοις < ξένος

διὸ ἐκλήθη < καλέω ook: (aan)geroepen / als Engels: calling

ἀγρὸς αἵματος

ἕως τῆς σήμερον

⁹ Op dat moment werd toen volgemaakt vervuld
dat toen aangekondigd werd
door Jeremias de profeet, zeggend:

Jeremia Ἰερεμίου < Ἰερεμίας (Dorische genitief)

En zij namen toen de dertig zilverstukken,
de prijs van die geschat is,
die *zij* toen schatten
van *de zonen van* Israel. alternatief: door *de zonen van* Israel

τετιμημένον < τιμάω ook: eren
("zij" – 3e p. meervoud – is onderwerp ontleend uit werkwoord)
Ἰσραήλ

¹⁰ En zij gaven ze voor de akker van de pottenbakker,
zoals Meester aan /voor mij toen samenstelde. geordend / georganiseerd

συνέταξέ < συντάσσω letterlijk: samen-(op)stellen

Verhoor door Pilatos

vervolg Matthaios, hoofdstuk 27

¹¹ Maar Jehsoe deed *zich* toen staan
vóór de leider.

En de leider vroeg hem toen, zeggend:

ἐπηρώτησεν < ἐπερωτάω ("de leider" zie vers 2)

Ben jij de koning van de Joden?

βασιλεύς ιουδαίων < ιουδαῖος

Maar Jehsoe sprak aan hem:

Jij zegt *het*. alternatief: Jij benoemt (*het*).

σὺ λέγεις

¹² En in dat aanklagen *van* hem
door de opperpriesters en de ouderen,
antwoordde die toen niet één.

κατηγορεῖσθαι < κατηγορέω

¹³ Op dat moment zegt Pilatos aan hem:

Hoor jij niet hoe veel van jou
tegen *jou* getuigen?

πόσα < πόσος (onzijdig)

¹⁴ En die antwoordde toen niet aan hem,
ook niet bij één uitspraak,
zo dat de leider zich zeer verwonderde.

ῥῆμα
θαυμάζειν [...] λίαν < θαυμάζω

¹⁵ Maar gedurende een feest
had de leider de gewoonte
om één geboeide los *te* laten aan het gepeupel,
die zij wilden.

έορτήν < έορτή
ειώθει < έθω (zie είωθα)
ἀπολύειν < ἀπολύω
ἤθελον < έθέλω
δέσμιον < δέσμιος

¹⁶ Maar zij hadden op dat moment
een ge(brand)merkte geboeide,
die Barabbas genoemd wordt.

είχον < έχω
έπίσημον < έπίσημος Latijn: insignio (met een teken voorzien) / ook: in het oog doen vallen
Βαραββᾶν < Βαραββᾶς

¹⁷ Dus *terwijl* zij zich zelf samengebracht hebben,
zei Pilatos toen aan hen:

Wie willen jullie *die* ik los zal laten aan jullie?
Barabbas, of Jehsoe die Christos genoemd wordt?

¹⁸ Want *hij* had waargenomen – *hij wist dus* –
dat zij hem toen door afgunst overgaven.

φθόνον < φθόνος
< παραδίδομι

¹⁹ Maar terwijl die zelf op de verhoging zat,
zond zijn vrouw toen af naar hem, zeggend:

βήματος < βῆμα
ἀπέστειλε < ἀποστέλλω weg-zenden

γυνὴ αὐτοῦ

Dat niet één aan jou en door die rechtvaardige daar *is*,
want vele *dingen* had ik toen vandaag geleden
“omlaag in een visioen (tijdens de slaap)”
door hem.

δικαίω < δίκαιος
ἔπαθον < πάσχω
κατ’ ὄναρ

²⁰ Maar de opperpriesters en de ouderen
overtuigden toen het gepeupel,
met het doel dat zij toen Barabbas zouden vragen,
maar Jehsoe toen zouden vernietigen.

ἔπεισαν < πείθω (gepeupel: meervoud)
αἰτήσονται < αἰτέω
ἀπολέσωσιν < ἀπόλλυμι (actief) / passief: vergaan

²¹ Maar de leider zei toen aan hen antwoordend:

Wie willen jullie van de twee
die ik los zal laten aan jullie?

Maar zij zeiden toen:

Barabbas.

²² Pilatos zegt aan hen:

(tegenwoordige tijd)

Dus wat zal ik doen
met Jehsoe die Christos genoemd wordt?

Alle *mensen* zeggen aan hem:

(tegenwoordige tijd)

Maak dat die nu aan de paal gehecht wordt!

σταυρωθήτω < σταυρώ letterlijk: paal-doen

Verschillende wijzen van “paal-hechting”

Stauro-oo (σταυρώω), letterlijk “paal-doen”, heeft een brede betekenis.

Gedurende het verhoor door Pilatos (Mat. 27:22, Mar. 15:13, Luk 23:21, Joh. 19:6) is het te vertalen als het Latijnse: crusi-figo (paal-hechting). Maar de tuin waar het graf van Jehsoe is omheind met palen (Joh. 19:6), daar staat ook het Griekse woord voor “paal-doen”.

Bij het Latijnse cruci-fixie kan het een rechtopstaande “stauros” (paal) zijn waar de veroordeelde rechtopstaand aan gehecht werd. Of: als onderdeel van de “stauros” werd een dwarsbalk aan de gespreide armen van de veroordeelde gehecht of gebonden, die vervolgens bij de paal omhoog werd gehesen om dan te hangen. De veroordeelde stierf door uitdroging, honger en hevige pijnen na enkele dagen aan de paal gehangen te hebben. De dwarsbalk alleen wordt vaak ook met “stauros” vertaald.

²³ Maar de leider sprak:

Want wat *voor* slechts deed *hij* toen?

κακὸν < κακός

Maar zij kregen overvloedig, zeggend:

ἔκραζον < κράζω περισσῶς < περισσός letterlijk: over-matig

Maak dat die nu aan de paal gehecht wordt!

²⁴ Maar Pilatos nu waarnemend dat niet één helpt,
maar wordt meer een gedruis (van stemmen),
nam *hij* toen water,
wastte toen de handen af
tegenover het gepeupel, zeggend:

ὠφελεῖ < ὠφελέω
μᾶλλον θόρυβος
ὔδωρ
ἀπενίψατο < ἀπονίζω χεῖρας < χεῖρ
ἀπέναντι

Ik ben onbelast van het bloed van deze rechtvaardige.
Jullie zullen *het* zelf waarnemen.

²⁵ En het hele volk dan antwoordend, zei toen:

λαός

Zijn bloed over ons en over onze kinderen.

τέκνα < τέκνον

²⁶ Op dat moment liet hij toen Barabbas los,
maar Jehsoe dan geselend
gaf hij *hem* toen over
met het doel dat *hij* dan aan de paal gehecht zou worden.

φραγελλώσας < φραγελλώω Latijn: flagellare
< παραδίδωμι

Koning van de Joden

vervolg Matthaios, hoofdstuk 27

²⁷ De strijders van de leider,
die toen Jehsoe overnamen
in het praetorium – *ambtswoning van de praetor* –
brachten toen op dat moment
de hele speira – *de cohort* – samen over hem.

στρατιῶται < στρατιώτης ook, maar minder letterlijk: soldaten
παραλαβόντες < παραλαμβάνω over-nemen
πραιτώριον Latijn: praetorium = leidershuis

ὅλην τὴν σπεῖραν < σπεῖρα eigenlijk: gewovene / "spiraal"

Wat is een "speira"?

Een *speira* (σπεῖρα) is een samengestelde legereenheid: een *cohort*.

Diverse wereldrijken gebruiken deze term voor een groot aantal manschappen.

Afhankelijk van het tijdperk – het wereldrijk en haar leiders – en het doel van de speira, bepaalt hoeveel manschappen een speira bevat. Het aantal is dus niet onafhankelijk zonder toelichting zelfstandig te herleiden.

In Joh. 18:12 wordt gesproken over de aanwezigheid van een *chiliarchos* (χιλίαρχος) – een *bevelhebber* "over duizend man" – die over de speira gesteld was, wat erop kan wijzen dat het cohort uit duizend manschappen bestond, of in elk geval een aanzienlijk deel daarvan bestond. In Mat. 27:27 lezen we van een tweede speira het overnam van de eerste bij de ambtswoning van praetor Pontius Pilatos. Het betreffen dus tenminste twee speira. Bij deze algehele gevangennamen, veroordeling en uitvoer van het doodsvonnissen waren tenminste vele honderden of meer, waarschijnlijk vele duizenden mannen, betrokken geweest.

²⁸ En hem dan uittrekkend – *uitkledend* –
zetten zij toen rondom hem
een scharlakenrode – *zeer helder rode* – mantel,

²⁹ en dan vlechtend

een corona – *een (overwinnings)krans* – van doorns,
plaatsten zij *die* toen op zijn hoofd,
en een riet
bij zijn rechter (*hand*).

ἐκδύσαντες < ἐκδύω

περιέθηκαν < περιτίθημι

κοκκίνην < κόκκινος Latijn: coccineus

γλαμύδα < γλαμύς

πλέξαντες < πλέκω

στέφανον < στέφανος Latijn: corona

ἄκανθῶν < ἄκανθα

ἐπέθηκαν < ἐπιτίθημι

κεφαλὴν < κεφαλή

κάλαμον < κάλαμος (Ezech. 40:3, Openb. 11:1, Openb. 21:15, ook: Mar. 15:19)

δεξιὰν < δεξιά

En dan op de knieën vallend vóór hem,
bespotten zij hem, zeggend:

γονυπετήσαντες < γονυπετέω

ἐνέπαιζον < ἐμπαιζώ er op spelen

Verheug *je!* De koning van de Joden.

χαῖρε < χαίρω blij maken / passief: blij worden / (in deze vorm is het ook een groet)

("Koning" is in nominatieve naamval, dus de koning van de Joden wordt niet direct aangesproken.)

³⁰ En dan spuwend naar hem,
namen zij toen het riet,
en sloegen naar zijn hoofd.

ἐμπτύσαντες < ἐμπτύω

ἔτυπον < τύπω

³¹ En zij bespotten hem daar toen,
trokken hem toen de mantel uit,
en doken hem toen in zijn kledingstukken,
en voerden hem toen weg naar het paalhechten *van* toen.

ἐνέδυσαν < ἐνδύω

ἀπήγαγον < ἀπάγω

Paalhechting van Jehsoe

vervolg Matthaios, hoofdstuk 27

³² Maar uitgaand,
vonden zij toen een Cyrenische mens,
met een naam Simoon.
die dwongen zij toen
met het doel dat
die nu zijn paal zou opnemen.

³³ En *zij* dan gaand naar een plaats genaamd: Golgotha,
dat is genoemd van schedel plaats.

³⁴ Zij gaven toen slechte zure wijn
aan hem *om te* drinken
met gal is gemengd.
En dan proevend, wilde hij niet drinken.

³⁵ Maar hem dan aan de paal hechtend,
deelden zij toen zijn kledingstukken uiteen,
een lot werpend,
met het doel dat
dan dat toen aangekondigd werd door de profeet
volgemaakt vervuld zou worden:

Zij deelden toen mijn kledingstukken uiteen voor zichzelf,
en over mijn kleding wierpen zij toen een lot.

³⁶ En gezeten hebbend, waakten zij daar *over* hem.

³⁷ En zij plaatsten toen dáár boven (op) zijn hoofd
zijn aansprakelijkheid schuld schrijvend:

Dit is Jehsoe, de koning van de Joden.

³⁸ Op dat moment
worden samen met hem twee plundersaars
gehecht aan de paal.
Eén aan de rechterzijde
en één aan de linkerzijde.

³⁹ Maar *zij* die voorbij gingen
blasfemeerden hem,
bewegend schuddend hun hoofden,
⁴⁰ en zeggend:

Hij die de tempel vernietigd,
en in (*een moment van*) drie dagen bouwend.
Red nu jezelf,
indien jij de zoon van God bent!
Ga nu naar beneden van de paal!

Κυρηνάϊον < Κυρηναῖος Kurenaïos = van Cyrene (Κυρήνη)
ὄνόματι < ὄνομα Σίμωνα < Σίμων
ἠγγάρευσαν < ἄγγαρεύω in (bode)dienst dwingen

σταυρὸν < σταυρός

Γολγοθᾶ
κρανίου < κρανίον (zonder hoofdletter en zonder Grieks lidwoord)

ὄξος ook: (wijn)azijn / zure drank van dadels
πιεῖν < πίνω
χολῆς < χολή μεμιγμένον < μείγνυμι
γευσάμενος < γεύω

διεμερίσαντο < διαμερίζω
κλήρον < κληρός

ἱματισμόν < ἱματισμός

ἐτήρουν < τηρέω

ἐπάνω
αἰτίαν < αἰτία / αἴτιος deel-hebbend γεγραμμένην < γράφω

(meer letterlijk: Dit is Jehsoe is de koning van de Joden)

εἷς ἐκ δεξιῶν
εἷς ἐξ εὐωνύμων

παραπορευόμενοι < παραπορεύομαι letterlijk: er naast gaand

κινούντες < κινέω

ἡμέραις < ἡμέρα (dat. naamval: een moment, geen exact aantal dagen)
σῶσον < σώζω

κατάβηθι < καταβαίνω

⁴¹ Maar eveneens ook de opperpriesters (be)spottend ὁμοίως met de schrijvers en ouderen, zeiden zij:

⁴² Andere mensen redde hij toen, zichzelf kan hij nu niet redden. Indien hij de koning van Israel is, *maak* dan *dat* hij nu van de paal naar beneden gaat!

En wij zullen hem vertrouwen.

⁴³ Hij heeft bij God overtuigd. *Maak dat* hij dan nu hem verlost! Indien hij dat wil, want hij zei toen dat: Van God ben ik een zoon.

ἄλλους < ἄλλος (mannelijk = mensen / mannen)

πιστεύσομεν < πιστεύω

πέποιθεν < πείθω (actief, niet reflexief) / zie < πείθω vers 20 / traditioneel: vertrouwen
ῥυσάσθω < ῥυσάω

⁴⁴ Maar hetzelfde ook de plundersaars die toen tezamen met hem aan de paal gehecht waren, die scholden tegen hem.

συσταυρωθέντες < συσταυρόμαι
ὠνειδίζον < ὠνειδίζω

Paalhechting van Jehsoe

vervolg Matthaios, hoofdstuk 27

⁴⁵ Maar *vanaf het zesde uur* – *zesde uur na zonsopgang is het begin van de middag* – gewerd er toen een duisternis over de hele Grond – *het gehele aardoppervlak* – tot *het negende uur* – *dus tot de namiddag*.

ἕκτης < ἕκτος

ὥρας < ὥρα tijd

σκότος

γῆν < γῆ land / Aarde (Grond is de aanduiding van het platte fundament waar mens en dier leven onder het blauw kleurende firmament, de Oeranos.)
ἐννάτης < ἐννατος

Tijd in de oudheid

Tijdmeting was anders geregeld in de Oudheid.

De *dag* was het moment dat het licht was.

De *nacht* was het moment dat het donker was.

Zodra het licht werd, begon de dag.

Zodra het donker werd, was de dag voorbij.

De dag werd opgedeeld in twaalf stukjes die *uren* genoemd werden.

Vanzelfsprekend duren in de zomer duren dus een dag en haar uren langer dan in de winter, omdat het moment dat het licht is in de zomer langer duurt.

Dus zes uur wil dan zeggen dat het in het midden van de dag is.

In onze tijd zou dat ongeveer begin van de middag genoemd worden.

⁴⁶ Maar rondom het negende uur riep Jehsoe toen luid omhoog met een groot stemgeluid, zeggend:

ἀνεβόησεν < ἀναβοάω

μεγάλη < μέγας

φωνῆ < φωνή

Eli, Eli, lama sabachthani?

Ἠλί, Ἠλί, λαμὰ σαβαχθανί; (andere schrijfwijze bij Mar. 15:34)

Dat is:

Mijn god, mijn god, met wat voor doel liet jij mij toen achter?

(voc. naamval zonder Grieks lidwoord, en bij Mar. 15:34 nom. naamval met Grieks lidwoord)
ἱνατί = ἵνα τί
ἐγκατέλιπες < ἐγκαταλείπω

⁴⁷ Maar sommigen van zij die *zich* daar doen staan hebben, dan horend, zeiden toen dat:

Die roept Elias.

Elia

Ἠλίαν < Ἠλίას (Dorische genitief)

48 En direct,
één uit hen dan (snel) lopend,
en die nam toen een sponge
én die vulde van slechte zure wijn,
en rondom een riet plaatsend,
liet die hem drinken.

49 Maar de overige *mensen* zeiden:

Zend nu weg! *Laat gaan!*
Laten wij nu waarnemen of Elias komt
en die hem redden zal.

50 Maar Jehsoe
dan opnieuw krijsend met een groot stemgeluid,
“zond hij toen de geest weg”.

51 EN LET NU OP!

De sluier van de tempel
werd toen in twee gesplitst
van boven tot beneden.
En de Grond werd toen geschud.
En de rotsen werden toen gesplitst.

52 En de graven
werden toen geopend.
En veel lichamen
van de heiligen die ter ruste gelegd waren
werden toen gewekt.

53 En dan uitgaand uit de graven,
met het wekken ervan,
gingen *zij* toen binnen
in de heilige stad
en werden toen vertoond aan velen.

54 Maar de bevelhebber over honderd
en die met hem Jehsoe *bewaakten*,
dan waarnemend de (aard)beving
en *de dingen* die toen geworden waren,
vreesden toen zéér, zeggend:

Dit was werkelijk van God een zoon.

55 Maar veel vrouwen waren daar
aanschouwend van ver,
volgden toen met Jehsoe *vanaf* Galilaia,
dienend voor hem.

56 Te midden van deze vrouwen
was Maria Magdalene,
en Maria die van Jakobos
en van Joses *de* moeder,
en de moeder van de zonen van Zebedaios.

Maria Magdalena
Jakobus

Joseph van Arimathiaia

vervolg Matthaios, hoofdstuk 27

57 Maar terwijl *het* toen avond werd,
ging toen een rijk mens van Arimathiaia,
waarvan *de* naam Joseph *is*,
die ook toen zelf een leerling was van Jehsoe.

Jozef

εὐθέως < εὐθύς δραμῶν < τρέχω

σπόγγον < σπόγγος
πλήσας < πίμπλημι

ἐπότιζεν < ποτίζω

λοιποὶ < λοιπός (mannelijk = mensen / mannen)

ἄφες < ἀφίημι

< ἀφίημι πνεῦμα

καταπέτασμα zie o.a. Ex. 40:3

ἐσχίσθη < σχίζω

ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω

ἐσεισθη < σείω

πέτραι < πέτρα

μνημεῖα < μνημεῖον graf(monument)

ἀνεφύθησαν < ἀνοίγνυμι

πολλὰ σώματα < σώμα

ἁγίων < ἅγιος (onzijdig)

κεκοιμημένων < κοιμάω neerleggen

ἠγέρθη < ἀγείρω (enkelvoud, maar meervoud bij onzijdig onderwerp)

ἐγερσιν < ἔγερσις

πόλιν < πόλις

ἐνεφανίσθησαν < ἐμφανίζω

ἑκατοντάρχος = ἑκατοντάρχης Latijn: centurio

σεισμὸν < σεισμός

γενόμενα < γίγνομαι

σφόδρα heftig

ἐφοβήθησαν < φοβέω

θεωροῦσαι < θεωρέω

διακονοῦσαι < διακονέω

αἷς (vrouwelijk)

Μαρία ἡ Μαγδαληνή

Ἰακώβου < Ἰάκωβος

Ἰωσῆ < Ἰωσῆς (Dorische genitief)

Ζεβεδαίου < Ζεβεδαῖος

ὀψίας < ὀψία van ὄψιος (later)

πλουσίος

Ἀριμαθαίας < Ἀριμαθαία

Ἰωσήφ

τοῦνομα < τοῦ + ὄνομα

ἐμαθήτευσε < μαθητεύω (reflexief) / letterlijk: leerling-doen

⁵⁸ Die, dan naar Pilatos toe gaand,
vroeg toen het lichaam van Jehsoe.
Op dat moment spoorde Pilatos toen aan
om dan het lichaam terug *te* geven.

ἐκέλευσεν < κελεύω
ἀποδοθῆναι < ἀποδίδωμι

⁵⁹ En dan het lichaam nemend,
rolde Joseph hem toen op
met een rein fijn geweven kleding.

ἐνετύλιξεν < ἐντύλισσω
καθαρᾶ < καθαρός zuiver / ook: onschuldig σινδόνι < σινδών

⁶⁰ En hij plaatste hem toen in zijn nieuwe graf(monument),
die hij zelf toen hieuw in de rots.
En een grote steen
naar de deur van het graf(monument) rollend,
ging hij *er* toen van weg.

ἔθηκεν < τίθημι καινῶ < καινός
ἐλατόμησεν < λατομέω stenen hakken = houwen
θύρα < θύρα προσκυλίσας < προσκυλίω

⁶¹ Maar daar was Maria Magdalene,
en de andere Maria,
gezetend zijnd tegenover het graf.

τάφου < τάφος ook: begrafenis-ritueel / verbazing

Voorbereiding vooraf aan de grote sabbat

vervolg Matthaios, hoofdstuk 27

⁶² Maar (met *dat*) tegen de ochtend,
wat ook is met de *dag van* Voorbereiding
– *de dag vooraf aan een “grote sabbat”* –
werden toen de opperpriesters en de Pharizeeën
samengebracht bij Pilatos,
⁶³ zeggend, Meester, wij werden toen herinnerd
dat die dwalende daar nog levend toen zei:

ἐπαύριον < ἐπί (op / bij / tegen) + αὔριον (morgen)
Παρασκευὴν < Παρασκευή

Φαρισαῖοι < Φαρισαῖος

κύριε < κύριος ἐμνήσθημεν < μιμήσκω
πλάνος ζῶν < ζάω

Met (*exact*) drie dagen word ik gewekt.

τρεῖς ἡμέρας < ἡμέρα (acc. naamval = exacte tijdseenheden)

⁶⁴ Dus spoor nu aan
om het graf nu vast te maken
– *het te beveiligen* –
tot de derde dag,
zodat zijn leerlingen dan nooit 's nachts komend
en zij hem dan *zouden* stelen,
en zij dan *zouden* zeggen aan het volk:

ἀσφαλισθῆναι < ἀσφαλίζω notitie: ἀσφαλτος (asfalt)

ἕως τρίτης ἡμέρας < ἡμέρα (gen. naamval = afgebakende tijdsperiode)
μήποτε νυκτὸς < νύξ
κλέψωσιν < κλέπτω

Hij werd toen gewekt van de doden.

νεκρῶν < νεκρός

Het zal de ergste dwaling zijn
die slechter is *dan* de eerste.

ἐσχάτη < ἔσχατος uiterste πλάνη
χείρων πρῶτης < πρῶτος

⁶⁵ Maar Pilatos sprak aan hen:

Jullie hebben bewaking.
Ga, *huppakee!*
Maak nu zelf vast – *beveiligt* –
zoals jullie kunnen!

κουστωδίαν < κουστωδία Latijn: custodia
ὑπάγετε < ὑπάγω

οἴδατε < εἶδῶ / εἶδον / εἶδω weten < hebben waargenomen

⁶⁶ Maar *zij* die toen gingen,
gingen toen zelf het graf vast maken – *beveiligen* –
de steen dan verzegelend (als een waarborg),
met de bewaking.

In één van de sabbatten

Matthaios, hoofdstuk 28

¹ Maar later *in de sabbatten*,
met het aanbreken
tot in één van *de sabbatten*,
kwam Maria Magdalene, en de andere Maria,
om het graf te *aanschouwen*.

² EN LET NU OP!

Een (aard)beving werd toen, een grote.
Want een boodschapper van Meester,
die ging toen naar beneden vanuit *de Oeranos*.
Dan er naar toe gaand,
rolde *hij* de steen toen weg van de deur,
en zat dáár boven op het.

³ Maar zijn hoedanigheid was zoals een bliksem,
en zijn “induiksel” – *zijn omhulsel* –
wit als sneeuw.

⁴ Maar door zijn vrees
werden *zij* die waakten toen geschud
en werden toen als dode *mensen*.

⁵ Maar de boodschapper dan antwoordend,
zei toen aan de vrouwen:

Jullie *moeten* niet vrezen!
Want ik heb waargenomen – *ik weet* –
dat jullie Jehsoe die aan de paal gehecht is zoeken.

⁶ Hier is *hij* niet.
Want *hij* werd toen gewekt, zoals *hij* toen zei.
Kom jullie!

Let nu op de plaats waar de Meester lag!
⁷ En zeg dan, nu snel gaand, aan zijn leerlingen dat:
Hij werd toen gewekt van de doden.

En let nu op!
Hij voert vóór jullie naar Galilaia.
Daar zullen jullie hem zelf waarnemen.
Let nu op,
ik zei *dat* toen aan jullie!

⁸ En dan snel uitgaand van het graf(monument)
met vrees en grote vreugde,
liepen zij toen (snel)
om er dan verslag van uit *te* brengen
aan zijn leerlingen.

ὄψέ laat (zie: LSJ Lexicon, bij c. gen.) σαββάτων < σάββατον (meervoud!!!)
ἐπιφωσκούση < ἐπιφώσκω = ἐπιφάσκω (op lichten / overschijnen)
εἰς tot in / naar μίαν ἑν (acc.) σαββάτων (meervoud!!!)

ἄγγελος traditioneel: engel

ἀπεκύλισε < ἀπόκυλίνδω

ἰδέα ἀστραπή
ἔνδυμα = ἐνδυτόν < ἐνδυτός letterlijk: in-duik
λευκόν < λευκός χιῶν

φόβου < φόβος
τηροῦντες < τηρέω

προάγει < προάγω

χαρᾶς < χαρά

ἀπαγγεῖλαι < ἀπαγγέλλω

⁹ Maar zodra zij gingen
om er dan verslag van uit *te* brengen
aan zijn leerlingen,

EN LET NU OP!

... Jehsoe ontmoette deze *vrouwen* toen, zeggend:

αὐταῖς hen (vrouwelijk)

Verheug jullie! *Wees gegroet jullie!*

Maar de *vrouwen* er dan naar toe gaand,
(be)heersten grepen toen zijn voeten,
en gaven toen de voetkuis aan hem.

αἱ de (vrouwelijk)
ἐκράτησαν < κρατέω
προσεκύνησαν < προσκυνέω

¹⁰ Op dat moment zegt Jehsoe aan deze *vrouwen*:

αὐταῖς hen (vrouwelijk)

Jullie *moeten* niet vrezen!

Ga, *huppakee!*

Breng er nu verslag van uit aan mijn verwanten
met het doel dat zij nu zouden weg gaan naar Galilaia,
en zij daar mij zelf zullen waarnemen!

ἀδελφοῖς < ἀδελφός

κακεῖ = καί (en) + ἐκεῖ (daar)

Getuigenverklaring van de strijders bij het graf

vervolg Matthaios, hoofdstuk 28

¹¹ Maar *terwijl* zij zelf gingen,

LET NU OP!

... gingen sommigen van de bewaking toen
naar de stad *en* brachten er toen verslag van uit
aan de opperpriesters
geheel en al *die dingen* die toen geworden waren.

¹² En *zij* werden toen samengebracht met de ouderen,
een raad,

én dan genoeg zilverstukken nemend,
gaven zij die toen aan de strijders,

¹³ zeggend:

ἱκανὰ < ἱκανός (toe)reikend

Jullie, zeg nu dat:

Zijn leerlingen kwamen toen 's nachts,
en zij steelden hem toen van ons
van die ter ruste gelegd waren.

¹⁴ En als dit dan gehoord wordt bij de leider,
zullen wij hem overtuigen,
en wij zullen jullie dan onbezorgd
maken.

ἡγεμόνος < ἡγεμών
πείσομεν < πείθω
ἀμερίμνους < ἀμέριμνος ook: onverzorgd
ποιήσομεν < ποιέω uitvoeren / doen

¹⁵ Maar zij dan de zilverstukken nemend,
deden toen zoals zij toen geleerd werden.
En dit woord werd toen doorverteld
bij Joden tot aan vandaag.

< ποιέω
διεφημίσθη < διαφημίζω letterlijk: door-spreken
μέχρι

Jehsoe en zijn leerlingen terug in Galilaia

vervolg Matthaios, hoofdstuk 28

¹⁶ Maar de elf leerlingen gingen toen naar Galilaia,
naar / tot in de berg waar Jehsoe hen toen zelf opstelde.

ἕνδεκα
ἐτάξατο < τάσσω

¹⁷ En hem dan waarnemend,
gaven *zij* toen de voetkus aan hem.
Maar *zij* twijfelden toen.

ἐδίστασαν < διστάζω

¹⁸ En Jehsoe dan er naar toe gaand,
vertelde toen aan hen, zeggend:

Iedere autoriteit werd toen aan mij gegeven
in *de* Oeranos en op *de* Grond.

πᾶσα ἐξουσία

¹⁹ Dus dan gaand,
maak dan alle naties leerlingen!
Hen onderdompelend
tot in de naam van de Vader,
en van de Zoon
en van de Heilige Geest.

ἔθνη < ἔθνος ethniciteit
βαπτίζοντες < βαπτίζω

²⁰ Hen lerend
om alle dingen *te* bewaken,
zo veel als ik toen zelf beval aan jullie.
En let nu op!
Ik ben met jullie alle dagen
tot (algehele) voltooiing van de aioon – *dit tijdperk*.

τηρεῖν < τηρέω
ἐνετειλάμην < ἐντέλλω

Amen. *Zo is het*.

συντελείας < συντέλεια
αἰῶνος < αἰών
ἀμήν volgend na een uitspraak: als γένοτο (conjunctief) = laat het zo zijn